

# Motion till riksdagen

1987/88:Sf29

av Bengt Westerberg m. fl. (fp)  
med anledning av prop. 1987/88:121 om extra  
höjning av basbeloppet m. m.

---

## Folkpartiets grundsyn

Det är viktigare att satsa på vård och omsorg för våra gamla och sjuka än att höja pensionerna för alla. Folkpartiet avvisar de skattehöjningar regeringen föreslagit för att kunna finansiera en höjning av basbeloppet.

Folkpartiet presenterar i stället ett program för att förbättra vard och omsorg för de gamla, som innehåller bl. a. insatser för de aldersdementa, förverkligande av rätten till eget rum, åtgärder för att minska operationsköerna och för att bevara ålderdomshemmen.

## Bristerna i vården

Nästan varje dag får vi nya exempel på bristerna i åldrings- och sjukvården:

- Gamla människor nekas strålbehandling för cancer.
- Många tvingas fortfarande köa för starr-, höftleds- och kranskärlsoperationer.
- Hemtjänsten och sjukvården får allt svårare att rekrytera och behålla personal som ofta måste arbeta under mycket pressade förhållanden.
- Antalet platser på alderdomshem minskar i snabb takt.
- Många aldersdementa lever på långvården trots att gruppboende skulle ge dem en mänskligare och mer stimulerande tillvaro.
- Gamla vårdformer försvinner innan alternativen finns framme.

Alla problem beror inte på att det satsas för lite pengar. En bättre personalpolitik som i högre grad går ut på att ta till vara de anställdas erfarenheter, kunskaper och förmåga skulle t. ex. göra det lättare att få personal till vården. Nya belöningsystem för de anställda bör utvecklas. Personalen bör få ökat ansvar och ökade befogenheter. Personalutveckling och fortbildning bör prioriteras. Ett stopp för utslagningen av alderdomshemmen skulle undanröja mycket oro bland gamla människor.

Men det behövs också mer pengar. Folkpartiet anser att vården i framtiden bör tillföras ökade resurser i takt med den ekonomiska tillväxten dvs. med ca 2–2.5% per år.

Det är inom vård och omsorg som de stora behoven finns. Gamla människor skall inte behöva riskera en sämre vård därför att de är gamla. Gamla människor skall inte behöva köa för att få sina utslitna höftleder opererade. Gamla människor skall inte behöva vara rädda för att de skall stå utan strålbehandling om de får cancer. Gamla människor skall inte behöva bo till-

sammans med andra, främmande människor på flerbäddsrum inom långvården om de inte vill. Gamla människor skall inte behöva bo på institution om de drabbas av åldersdemens när det finns bättre alternativ.

Mot. 1987/88  
Sf29

Mot bakgrund av den debatt som förts under senare tid finns det skäl att särskilt understryka att åldersgränser inte skall förekomma i sjukvården.

## Basbeloppet

Politik är att välja. Vi väljer förbättringar inom vård och omsorg för de gamla framför en pensionshöjning till alla, en höjning som därtill ger mest till dem som har det bäst ställt. En pensionär utan ATP får 72 kr. mer i månaden. En pensionär med maximal ATP får drygt 240 kr. mer i månaden. Dessutom påverkas en rad andra transfereringar som är avsedda för helt andra grupper än pensionärerna.

Folkpartiet avvisar de skattehöjningar regeringen föreslagit för att kunna finansiera en höjning av basbeloppet. Regeringen har i andra sammanhang sagt sig vilja åstadkomma en sänkning av skattetrycket. De enda förslag som presenteras för riksdagen går dock i motsatt riktning. En höjning av arbetsgivaravgiften kommer att försvåra nästa avtalsrörelse i en tid när svensk ekonomi åter utsätts för mycket allvarliga påfrestningar. Den aviserade utvidgade omsättningsskatten på värdepapper kommer att medföra en press uppåt både på ränta och inflation.

Folkpartiet avvisar därmed också förslaget att höja basbeloppet från och med den 1 januari 1989. De pensionärer som har allra sämst ekonomi (varken ATP eller pensionstillskott) – de s. k. undantagandepensionärerna – bör till skillnad från vad regeringen föreslagit få ökat stöd. Folkpartiet har reserverat 200 milj. kr. inom ramen för vårt budgetalternativ för detta ändamål. Enligt vår uppfattning bör undantagandepensionärerna nu få rätt till pensionstillskott.

Regeringens förslag har ibland framställts som om pensionärerna får kompensation för de förluster som gjordes i samband med devalveringen. Det är inte en korrekt beskrivning. Vad som sker är att pensionerna höjs till den nivå de nu skulle ha legat på utan devalveringsavdrag. De förluster som gjorts under 1983–88 dvs. ca 15 miljarder återställs inte.

## Åtgärder för de äldre

Vi föreslår vidare följande insatser för att förbättra vård och omsorg för de gamla:

- Ett särskilt stimulansbidrag på 100 milj. kr. per år under fem år bör införas för att stimulera kommunerna att övergå till nya boendeformer för de åldersdementa, s. k. gruppboende.
- Ytterligare 200 milj. kr. per år bör anslås för insatser mot köerna till gråstarr-, höftleds- och kranskärlsoperationer samt strålbehandling av cancerpatienter.

- Ett särskilt stimulansbidrag på 100 milj. kr. per år under fem år bör införas för att stimulera en ombyggnad av gamla vårdinstitutioner så att alla som vill kan få ett eget rum.
- Statsbidragen till hemtjänsten bör förändras så att de blir neutrala i förhållande till vårdform. Därmed kan bidrag utgå även för anställda vid ålderdomshemmen och den pågående utslagningen av ålderdomshemmen stoppas.
- Högkostnadsskyddet bör omfatta också sjukresor i samband med sjukvårdande behandling. Det finns inga sakliga motiv för att högkostnadsskyddet endast skall omfatta patientavgiften men inte kostnaden för den resa som är en förutsättning för patientbesöket. S. k. frikort bör erhållas efter 12 tillfällen.
- Resurser bör överföras från sjukförsäkringen till sjukvården. Många människor är sjukskrivna med sjukpenning därför att operationsköerna är långa. Om man i stället använde resurser från sjukförsäkringen till att korta köerna skulle man kunna spara både pengar och mänskligt lidande.

Landstingsförbundet har konstaterat att det är möjligt att uppnå avsevärda förbättringar genom en ökad samverkan och ett närmare samarbete mellan sjukvården och sjukförsäkringen. Samma slutsats dras i en rapport från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi. Den samhällsekonomiska vinsten beräknas till flera miljarder kronor. Genom samordningen skapas också ekonomiska motiv för att förstärka de områden där köerna är onödigt långa.

De förslag som här framförs är finansierade inom ramen för folkpartiets budgetalternativ. Enligt vår mening är det inte förenligt med en ansvarsfull ekonomisk politik – särskilt inte i det läge vi nu är på väg in i – att föreslå stora utgifter utan att samtidigt anvisa hur förslagen skall betalas. Vi avvisar regeringens metod att ständigt finansiera nya utgifter med höjda skatter.

Riksdagen bör hos regeringen begära förslag till åtgärder i linje med det program som här skisserats.

## Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

1. att riksdagen avslår regeringens proposition 1987/88:121.
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder för att förbättra vård och omsorg i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 25 mars 1988

*Bengt Westerberg (fp)*

*Ingemar Eliasson (fp)*

*Karin Ahrland (fp)*

*Anne Wibble (fp)*

*Daniel Tarschys (fp)*

*Kerstin Ekman (fp)*

*Birgit Friggebo (fp)*

*Jan-Erik Wikström (fp)*

*Margareta Andrén (fp)*